

A Barlangi Túrázás Biztonsági Szabályainak módosítása

A Magyar Természetbarát Szövetség Barlang Bizottság 2012. március 1-i ülésén módosította az általa 1983-ban kiadott biztonsági szabályzatot*.

Rövid indoklás

Az eredetileg kiadott biztonsági szabályzat utóbb néhány pontban ellentmondásba került „a barlangok nyilvántartásáról, a barlangok látogatásának és kutatásának egyes feltételeiről, valamint a barlangok kiépítéséről” szóló 13/1998. (V. 6.) KTM rendelet (a továbbiakban: **Rendelet**) egyes rendelkezéseivel. E jogszabállyal történő harmonizáció eddig nem valósult meg.

Néhány területen megváltoztak a körülmények is, így a szabályzat oda vonatkozó rendelkezései sem állták már meg a helyüket. Kiemelendő a „Teendők barlangi balesetek alkalmával” című fejezet, amelyet a 2010 márciusában megszületett Barlangi Mentés Szakmai Szabályzata felülírt, egyben feleslegessé tett. (Utóbbi szabályzatot a magyarországi barlangi mentőszolgálatok fogadták el, az MKBT és az MTSz Barlang Bizottság támogatásával, a KvVM egyetértésével.)

Bár az eredeti biztonsági szabályzat igen időtállóan bizonyult, az említett okok miatti minimális formai korrekciókkal ma is megállja a helyét, esedékessé vált a korszerűsítése. Mivel a **Rendeletben** megjelent jogalkotói iránymutatás a vonatkozó szakmai anyagok állami elismeréséhez a barlangkutatás, a barlangi túrázás és a barlangi mentés szervezeteinek egyetértését célozta, a jövőbeni biztonsági szabályzatot a felsorolt területek országos szervezeteinek együttműködésével szeretnénk kiadni, amelyek előzetesen lefolytatnák a működési körükön belüli társadalmi, szakmai egyeztetéseket. Jelen módosítások azonban az eredeti szabályzat tartalmi kérdéseit nem érintik, kizárólag az elengedhetetlen jogharmonizáció és a kompatibilitás céljait szolgáló technikai megoldásokra szorítkoznak, az MTSz Barlang Bizottság e számára kötelezettségként jelentkező feladatot a saját hatáskörében is végrehajthatta.

Módosítások

1. A **4. pont** „könnyű barlangtúra vezetésére” vonatkozó második mondata törlésre került, mivel a **Rendelet** minden barlangtúra vezetésére egységes túravezetői végzettséget ír elő.
2. Az **5. pont** utolsó sorának a „sportorvosi” vizsgálatra vonatkozó ajánlása „orvosi” vizsgálatra módosult, mivel az általános sportorvosi rendszer időközben megszűnt.
3. A **7. pontban** törlésre került a **Magyar Szpeleológiai Oktatási Rendszerre** hivatkozás, mivel a **Rendelet** a vonatkozó kötelezettséget felülírta. Helyébe „a Magyarországon akkreditált vagy elismert tanfolyamok és vizsgák” szöveg lépett.

4. A **8. pont** ajánlásának első tételében (francia bekezdésében) a „**Barlangjáró II. (technikai)**” tanfolyami megjelölés „**technikai (T1, T2)**”-re, a második tételben pedig a „**Barlangjáró I. (alapfokú)**” megjelölés „**alapfokú**”-ra módosult, mivel jelenleg az utóbbi tanfolyami megnevezések fedik a szabályzatban eredetileg szereplőt.
A korábbi **technikai** tanfolyam időközben T1, T2 szerint megosztásra került. Utóbbi képzettségek egy ajánlási kategóriába esnek, ami könnyítést jelent a csak T1 tanfolyamot végzettek számára.
5. Az „**V. Teendők barlangi baleset alkalmával**” és a „**VI. Értelmező és záró rendelkezések**” fejezetek törlésre kerültek.
A barlangi balesetek bekövetkezésekor szükséges általános teendőket a már hivatkozott „**Barlangi Mentés Szakmai Szabályzata**” tartalmazza. E szabályzat „**Általános szabályok**” című fejezetét (1-12. pont), valamint a „**Záró és értelmező rendelkezések**” vonatkozó részét (37. pont), **1. számú függelék**ként csatoltuk a Barlangi Túrázás Biztonsági Szabályaihoz.
A VI. fejezet tartalma a korábban említettek miatt aktualitását veszítette.
6. A 8. pont ajánlásának értelmezését szolgáló, „**A barlangtúrák nehézségi fokozatba sorolása**” című leírást, ugyancsak az egységes és könnyebb áttekinthetőség érdekében, mellékletként csatoltuk az anyaghoz. Ez a besorolás is megújításra szorulna, de jelenleg csak egy ajánláshoz kapcsolódva, nem bír meghatározó jelentőséggel.

A könnyebb áttekinthetőség érdekében, a **Rendelet** barlangi túrázásra vonatkozó részeit, köztük a túra vezetéséhez előírt ottani szabálypontokat is, **2. számú függelék**ként csatoltuk.

Alább egységes szerkezetbe foglaltuk a Barlangi Túrázás Biztonsági Szabályait, a mellékletével és a függelékekkel. A nyomon követhetőség érdekében a szabályzat módosításait vastag betűkkel jelezzük. A kihagyásokat nem jelöltük.

Budapest, 2012. március 1.

MTSz Barlang Bizottság

* Az eredeti szabályzat többek között megjelent az MKBT által 2000-ben és 2006-ban kiadott „Barlangi túravezetői ismeretek” című jegyzet II. részében

A barlangi túrázás biztonsági szabályai

I.

Általános biztonsági alapelvek

1. A barlangtúrát úgy kell előkészíteni (megszervezni) és lebonyolítani, hogy a rendkívüli események bekövetkezésének kockázata a lehető legkisebb legyen.
2. A barlangtúrát úgy kell előkészíteni és lebonyolítani, hogy a kitűzött célok és a megvalósítás lehetőségei mindig összhangban maradjanak.

A célok és a lehetőségek közül mindig a lehetőségek a meghatározóak, vagyis mindent a biztonságnak kell alárendelni.

3. Minden barlangtúrának kell, hogy legyen vezetője.

Minden barlangász csoport, vagy rendezvény vezetője felelős azért, hogy az általuk szervezett barlangtúrákat arra alkalmas túravezető vezesse.

A barlangtúra előkészítéséért és lebonyolításáért a túra vezetője egy személyben felelős.

A barlangtúra minden résztvevője a túravezető utasításait betartani, illetve haladéktalanul végrehajtani köteles.

II.

Személyi feltételek

4. Barlangtúrát csak az vezethet, aki a barlangtúra vezetői tanfolyamot elvégezve sikeres vizsgát tett és annak alapján érvényes barlangi túravezetői engedéllyel rendelkezik.
5. Barlangtúrán csak az vehet részt, aki:
 - a barlangtúra nehézségének megfelelő képzettséggel, gyakorlattal és felszereléssel rendelkezik;
 - a barlangtúra nehézségének megfelelő egészségi (fizikai, fiziológiai, lelki), illetve edzettségi állapotban van;
 - nem áll alkohol, vagy bódultságot, egyensúlyzavart előidéző szerek (gyógyszerek) hatása alatt.

Ajánlatos minden igazolt barlangász számára az évenként egyszeri **orvosi** vizsgálat.

6. A túrán való részvétel lehetőségét a túravezető bírálja el. A résztvevők az állapotukról, illetve az abban történt kedvezőtlen változásokról a túravezetőt kérés nélkül tájékoztatni kötelesek.

7. A megfelelő képzettség elbírálásakor, hazai barlangászok esetében kizárólag a **Magyarországon akkreditált vagy** elismert tanfolyamok és vizsgák vehetők figyelembe.
8. Hazai barlangászok barlangtúrán való részvételének ajánlott képzettségi feltétele:
 - extrém nehézségű és nehéz barlangtúrán legalább **technikai (T1 vagy T2)** tanfolyami végzettség;
 - közepes nehézségű barlangtúrán legalább **alapfokú** tanfolyami végzettség.

E pont ajánlása alól csak kivételesen, indokolt esetben (pl. szervezett barlangász sportesemények, találkozók, egyéb rendezvények), a túravezető fokozott felelőssége mellett, külön biztonsági intézkedések alkalmazásával (pl. a barlang megfelelő kiépítése, külön személyi biztosítás stb.) célszerű eltérni. Ilyenkor megfelelő számú képzett barlangász kíséroról kell gondoskodni. Ugyanez vonatkozik a könnyű túra gyakorlatlan résztvevőinek esetére is.

9. Oktató túra keretében a részvételhez ajánlott végzettséget adó tanfolyam hallgatói részt vehetnek.

Az alkalmasság elbírálásánál és a túra során ilyen esetben is fokozott gondossággal kell eljárni, továbbá megfelelő létszámú gyakorlati oktató közreműködését kell biztosítani.

10. Külföldi barlangászok esetében - az eltérő oktatási rendszerek miatt - a képzettség vagy az esetleges minősítés mellett elsősorban a megszerzett gyakorlatot kell figyelembe venni.
11. A túravezető számára ismeretlen résztvevők esetében a megfelelő gyakorlati tudásról tájékozódni kell, szükség esetén meg is kell győződni arról (korábbi teljesítmények, referenciák, próbatúrák stb.).
12. Barlangtúrán a résztvevők létszáma legalább négy fő. Kivételt képez, ha:

- a csoport rendszeres kapcsolatban áll a felszínnel, vagy más, a barlangban tartózkodó csoporttal;
- több csoportban, nem túl nagy időközönként, azonos útvonalon történik a haladás, az utolsó csoportot nem számítva;
- a felszín a túraútvonal bármely pontjáról könnyű útvonalon elérhető és a résztvevők többsége a kivezető útvonalat kellően ismeri.

A kivételek közül az első két esetben legalább két főből, az utolsó esetben pedig legalább három főből kell állnia a túracsoportnak. Egy fő a túracsoporttól csak hallótávolságon belül távolodhat el.

13. Oktatást – a túravezetői képzést kivéve – csak az oktatottnál legalább egy fokozattal magasabb tanfolyami végzettséggel rendelkező oktató végezhet, azaz alapfokú tanfolyamon technikai végzettségű, technikai tanfolyamon pedig túravezető végzettségű oktató működhet közre.

Túravezetést csak instruktori besorolással rendelkezők oktathatnak.

III.

Technikai feltételek

14. A barlangtúrához előírt egyéni alapfelszerelések:

- kellő szilárdságú, Y-szíjas (vagy azzal egyenértékű) rögzítésű védősisak;
- a barlangi körülményeknek megfelelő (jól hordozható, megbízható, a biztonságos haladáshoz elegendő fényerőt szolgáltató) fővilágítás és attól teljesen független rendszerű tartalékvilágítás, a legszükségesebb tartalék alkatrészekkel, valamint a barlangtúra időtartamának megfelelő energiával, illetve energiapótlással (figyelembe véve a kellő biztonsági tartalékokat is);
- jól tapadó, a lábat védő lábbeli;
- szakadásmentes, lehetőleg egybeszabott védőruha;
- meleg aláöltözés;
- vízhatlan csomagolású sebkötöző csomag.

Izolációs fólia személyenként ajánlott, de a túravezető számára kötelező.

15. Könnyű túrán, vendégeknek és tanfolyami végzettséggel nem rendelkező barlangászoknak az egyéni alapfelszerelések terén az alábbi engedmények adhatók:

- a védősisak rögzítése egyszerű állsúly is lehet;
- elegendő egy világító eszköz, melynél azonban a jól hordozhatóság, a megbízhatóság, a biztonságos haladáshoz elegendő fényerő és a kellő üzemidő változatlanul követelmény;
- az öltözet és a lábbeli lehet nem kifejezetten a barlangászat céljait szolgáló, de a lábbelinek jól tapadónak, a külső ruházatnak pedig beakadás és szakadásmentesnek kell lenni;
- nem szükséges sebkötöző csomag (a kellő mennyiségről a túravezetőnek kell gondoskodnia).

16. A túra teljesítéséhez szükséges egyéni kiegészítő és kollektív felszereléseket a túravezető a barlangtúra jellegének, nehézségének és a biztonsági követelményeknek megfelelően szabja meg.
17. A barlangtúrán csak biztonságos, a barlangtúrázásra alkalmas, kifogástalan állapotban lévő, jól karbantartott felszerelési tárgyak használhatók.

A biztonsági követelményeket nem teljesítő, illetve bizonytalan minőségű felszerelések alkalmazása vagy felhasználása tilos!

A felszerelési tárgyak biztonságos voltának megállapításánál a hazai és a nemzetközi szakirodalomban megtalálható, a gyakorlatban elfogadott, illetve a különböző tanfolyamokon oktatott irányelveket kell figyelembe venni.

IV.

Biztosítás

18. Biztosítást kell alkalmazni - figyelembe véve:

- a terep nehézségét (technikai nehézség és egyéb nehezítő tényezők);
- a mászó alatti mélység nagyságát;
- a mászás kitettséget;
- a mászó gyakorlottságát;
- a mászó fizikai, fiziológiai és lelki állapotát

mindenütt, ahol a mászó súlyos következményekkel járó lezuhanásának veszélye fennáll.

19. Biztosításként olyan módszereket kell alkalmazni, amelyek a mászó lezuhanását megakadályozzák, illetve a zuhanás súlyos következményeit kiküszöbölik.

Biztosításra a hazai és a nemzetközi szakirodalomban megtalálható, a gyakorlatban elfogadott, illetve a különböző tanfolyamokon oktatott módszerek és eszközök alkalmazhatók.

20. Kötélen mozgó barlangásznak állandóan biztosítva kell lennie (pl. ereszkedni csak önzáró ereszkedő eszközzel, vagy külön önbiztosítással, illetve biztosítással szabad).

Budapest, 2012. március 1.

MTSz Barlang Bizottság

Melléklet:

A barlangtúrák nehézségi fokozatba sorolása

Jelen szabályzat alkalmazásában egy barlangtúra nehézség szerinti besorolása:

könnyű: ha a túra megtételéhez egy átlagosan gyakorlott barlangtúrázó számára kötélbiztosításra nincs szükség, mászóköteles szakaszt nem tartalmaz, a túra megtételének névleges időigénye pedig a 3 órát nem haladja meg;

közepes: ha a túra megtételéhez nagy technikai tudásra, gyakorlatra és fizikai állóképességre nincs szükség, a túra útvonala nélkülözi a bonyolultabb és a kockázatosabb mászásokat, ilyen kötélmászási manővereket (nehéz átszereléseket, harántolást, áthidalást, fel-le irányváltást, ingázást stb.), a túra megtételének névleges időigénye pedig a 6 órát nem haladja meg;

nehéz: minden közepesnél nehezebb túra.

A barlangtúra nehézsége egy fokozattal feljebb sorolandó, ha a teljesítését különleges nehezítő tényezők befolyásolják (pl. nehezen bejárható vagy hosszú aknák, fokozott omlásveszély, árvízveszély, jelentős szűkületek, hosszabb szűk szakaszok, vízzel kitöltött járatok, szifonok, vízesések, szélsőséges klimatikus viszonyok, felszerelés transzportálási nehézségek, a barlangbejárat jelentős felszíni megközelítési nehézségei, egyéb veszélyek és nehézségek, extra időigény). Az ilyen okok miatt feljebb sorolt **nehéz** túra **extrém** besorolású.

A barlangtúra megtételének névleges időigénye, öt fő megfelelően képzett és gyakorlott részvevőből álló, folyamatosan mozgó túracapat szokásos teljesítési idejét tartalmazza, pihenőidő, valamint beszerelési, kiszerezési és felszerelés transzportálási többletidő beszámítása nélkül. Nem számít továbbá a túra névleges időigényébe azon hosszabb összefüggő barlangszakaszok bejárás ideje, amelyek gyalogszerrel teljesíthetőek (pl. Baradla-barlang főága).

A barlangtúrák nehézségének fentiek szerinti meghatározása nem érinti a biztonságra és a biztosításra vonatkozó előírások betartásának követelményét.

1. sz. függelék

Kivonatok a barlangi mentés szakmai szabályzatából

Általános szabályok

1. Barlangi mentés (a továbbiakban: mentés) végrehajtásakor a sérült érdeke az elsődleges, amelynek minden más érdeket, szempontot alá kell rendelni. Kivételt képez az olyan körülmény, amely a mentők életének vagy testi épségének közvetlen veszélyeztetésével jár.
2. A mentési műveletek során a helyzet leghatékonyabb megoldására, a baleseti következmények elhárítására, illetve enyhítésére irányuló tevékenységet szabad folytatni, szem előtt tartva a sérült és a mentésben résztvevők biztonságát.
3. A mentésvezető és minden mentési akciócsoport vezetője az intézkedéseiért, azok szakszerűségéért egyszemélyi felelősséggel tartozik. A mentés valamennyi résztvevője köteles az illetékes vezető utasításait betartani, illetve haladéktalanul végrehajtani, függetlenül saját részvételének mibenlététől, jogcímétől vagy státusától.
4. A mentés minden résztvevője, akciócsoportja csak olyan feladatot kaphat, amelynek végrehajtásához a szükséges személyi és technikai képességekkel rendelkezik.
5. A mentést, annak felszíni irányító részlegét és minden önállóan mozgó barlangi akciócsoportját, barlangi túravezető vagy kutatásvezető képzettséggel rendelkező személy vezeti.
6. A képzettségi követelmények kielégítésén túl, az egyes mentési fázisok vezetésére, illetve a vezetés átvételére jogosult:
 - a) mindaddig, amíg további segítség nem érkezik (**társmentés**), kötelezően a balesetet szenvedett barlangi akció (túra, kutatás stb.) vezetője, cselekvőképtelensége esetén az általa kijelölt helyettesítője, annak hiányában a feladat ellátására alkalmas más jelenlévő;
 - b) további alkalmi segítség akcióba lépésekor (**kibővített társmentés**) a legalkalmasabb: leggyakorlottabb, legképzettebb, megfelelő vezetési képességekkel rendelkező, jó fizikai és lelki állapotban lévő, lehetőleg a balesetet szenvedett akció résztvevőin kívüli személy. Amennyiben a jelenlévők között barlangi mentőszolgálat tagjai is vannak, a közülük és általuk kiválasztott, lehetőleg a balesetet szenvedett akció résztvevőin kívüli személy;
 - c) barlangi mentőszolgálat bekapcsolódásakor (**mentőszolgálati mentés**), kötelezően a mentőszolgálati akció vezetője.
7. Nem lehet a mentés vezetője a balesetet szenvedett, vagy olyan személy, aki a megfelelő cselekvés képességében bármilyen oknál fogva korlátozott.

8. A képzettségi feltételek hiánya esetén, az ilyen helyzet fennállása alatt, a társmentési vagy a kibővített társmentési akció vezetője lehet az előző pontban felsoroltak szerinti más-, a lehető legalkalmasabb, legmagasabb képzettségű jelenlévő is, de tevékenysége nem terjedhet ki a sérült felszínre segítségének irányítására. Ha az előírt képzettséggel rendelkező személy érkezik a helyszínre, a mentés vezetését át kell adni a számára.
9. A mentésbe való bevonásról - a feladatok és a biztonsági szempontok figyelembevételével - a mentés vezetője dönt. Kibővített társmentésben való részvétel vagy mentőszolgálati mentésben való külső közreműködés általában önkéntes. A megfelelő jogszabályokban lefektetett kötelező segítségnyújtáson túl, senki nem hívható fel vagy utasítható a mentésben való részvételre. *(A társmentés alapvetően beletartozik a kötelező segítségnyújtás fogalomkörébe.)*
10. Barlangi baleset bekövetkezésekor, a sérült biztonságba helyezését, a lehetőségeknek és a képességeknek megfelelő sürgős elsősegélynyújtást, annak részeként az állapotfelmérést, majd a helyzet értékelését követően, az alábbiak szerint kell eljárni:
 - a) súlyos sérülés, annak valószínűsége vagy gyanúja esetén, barlangi mentőszolgálat késedelem nélküli riasztása kötelező. Ilyenkor a sérült kiszállítása csak barlangi mentőszolgálati akció keretében, orvosi véleményre kezdhető meg és hajtható végre (a folyamatos kiszállítás biztonságos végrehajtásához szükséges valamennyi feltétel és erőforrás meglétével, alapesetben orvosi felügyelet mellett, speciális mentőhordágy igénybevételével);
 - b) amennyiben a sérülés súlyossága nem ítéhető meg egyértelműen, a sérült állapotát súlyosnak kell tekinteni;
 - c) a balesetet szenvedett állapotától függetlenül barlangi mentőszolgálat riasztása szükséges azokban az esetekben is, amikor a sérült azt kifejezetten kéri, az önerejét is igénylő kimenetelre nem vállalkozik, arra képtelen, illetve a felszínre juttatása részben vagy egészben csak a szállításával oldható meg;
 - d) barlangi mentőszolgálat igénybevételének bizonytalansága esetén, annak riasztása kötelező. *(Ilyen esetben abból kell kiindulni, hogy kisebb hiba az utóbb feleslegesnek bizonyult riasztás, mint a megkésített riasztásból származó idővesztés);*
 - e) egyértelműen könnyű sérülés esetén, ha a rendelkezésre álló eredeti vagy pótlólag kiegészült erőforrások mennyisége és minősége ahhoz elégséges, a társmentési vagy kibővített társmentési akció keretében is megindítható az arra alkalmas állapotban lévő sérült felszínre segítése;
 - f) ha a társmentési keretek között folytatott kijuttatási akció során olyan körülmények lépnek fel, amelyek barlangi mentőszolgálat riasztását igénylik, különösen a sérült állapotának súlyosbodása esetén, késedelem nélkül végrehajtandó a riasztás.

11. Amennyiben barlangi mentőszolgálat riasztása szükséges, azzal párhuzamosan gondoskodni kell:
- a) a sérült állapotának folyamatos karbantartásáról, különösen: a lehető legkényelmesebb elhelyezéséről, az állapotát hátrányosan befolyásoló külső tényezők, elsősorban a nedvesség és a hideg ártalmas hatásainak csökkentéséről, állapotfüggő ellátásáról, szükség szerint további elsősegély nyújtásáról (pl. nagyobb fájdalmainak lehetséges és szakszerű csillapításáról);
 - b) súlyos sérülés alkalmával és a riasztott barlangi mentőszolgálat kérésének várhatóan nagyobb időigénye esetén, lehetőleg orvos vagy mentő kihívásáról, továbbá - ha egyértelmű biztonsággal megoldható és megfelelő tájékoztatást követően kifejezetten vállalják - orvosnak vagy egészségügyi szakszemélyzetnek a sérülthez juttatásáról, szükség esetén ahhoz és a korábban felsorolt teendők végrehajtása érdekében is, további külső erőforrások bevonásáról. *(Az Országos Mentőszolgálat szolgálatban lévő egysége számára a barlang veszélyzóna, oda nem léphetnek be. Kérdéses esetben az OMSZ szolgálatvezető főorvosa dönt);*
 - c) barlangi mentésben járatlan orvos, egészségügyi szakszemélyzet megfelelő tájékoztatásáról, hogy az adott terepviszonyok és a rendelkezésre álló erőforrások mellett, a sérült társmentés keretében történő kijuttatásának van-e reális lehetősége, illetve az a sérülthez és a mentés résztvevőire nézve milyen várható fizikai igénybevételekkel és veszélyekkel járhat.
12. Végszükség esetén, kizárólag a sérült érdekében, a mentésvezető döntésével és felelősségére, a barlangi mentésre vonatkozó szabályoktól el lehet térni, ha az nem veszélyezteti a mentésben résztvevők életét vagy testi épségét. Ha lehetséges, ez esetben is sürgősen végre kell hajtani a szabályos eljárásnak megfelelő intézkedéseket, elsősorban a barlangi mentőszolgálati riasztást. A szabályoktól történt eltérést és annak indoklását, a mentést követően késsedelem nélkül írásba kell foglalni. Ilyen eset különösen, ha orvos megállapítja vagy a mentés vezetője megalapozottan, és egyértelműen megítéli, hogy a sérültnek az elégtelen erőforrások ellenére történő felszínre juttatása az abból eredő kockázatok ellenére sem tűr halasztást, mert a megfelelő feltételekkel végrehajtható, de későbbi kiszállítás a sérülthez nézve nagyobb veszéllyel vagy egészségkárosodással járna.

Záró és értelmező rendelkezések

37. Jelen szabályzat alkalmazásában:
- a) **barlangi baleset:** minden olyan rendkívüli esemény, állapot vagy helyzet, amelynek során a barlangi akció valamely résztvevője az önálló haladásra-, értelemszerűen a barlang önerőből történő biztonságos elhagyására, átmenetileg vagy tartósan képtelenné válik;
 - b) **sérült:** a barlangi baleset kritériuma szerinti állapotba került személy, szűkebb értelemben a baleseti traumát elszenvedett személy;

- c) **súlyos sérülés:** a ficam állapota, a súlyos húzódás, végtagcsont zárt törése, valamint a felsoroltak gyanúja. Ebbe a körbe tartozik a mozgás képességének számottevő csökkenése, a spontán kialakult huzamos rosszullét, zavart, levert állapot, gyakori vagy folyamatos szédülés, egyensúlyzavar, nagyobb fájdalom, továbbá a 3 métert meghaladó, úgynevezett nagy magasságból történt zuhanás esete akkor is, ha következményének nincsenek észlelhető jelei. Ide sorolandó a közvetlen traumát nem szenvedett személy állapota akkor is, ha segítséssel sem képes a biztonságos továbbhaladásra, tekintet nélkül annak kiváltó okára (pl. fáradtság, kimerültség, hidegártalom, idegi vagy pszichés problémák);
- d) **fokozottan súlyos, illetve a sérült kiszállítása szempontjából életveszélyesnek minősülő sérülés:** a comb, a combnyak, a medence, a borda, a koponya zárt törése, a nyílt törés, a gerincsérülés, a belső sérülés, a sokk, az eszméletlen állapot fellépése (időtartamától függetlenül, kivéve a rövid idő alatt spontán rendeződő ájulás esetét), a tudatzavar, valamint a felsoroltak gyanúja.
- Ebbe a körbe tartozik a baleseti trauma folytán kialakult huzamos rosszullét, levert állapot, gyakori vagy folyamatos szédülés, egyensúlyzavar, nagyobb fájdalom, erős vérzés, nagyobb sebesülés, a nagyfokú vagy a teljes mozgásképtelenség.
- e) **barlangi mentés:** a barlangi baleset következményeinek felszámolását, az emberi élet mentését célszerűen szolgáló mindennemű tevékenység, a baleset bekövetkezésétől a helyzet megoldásáig (a sérült felszínre juttatásáig és biztonságba helyezéséig, szükség szerint a megfelelő betegszállító vagy betegellátó szervezetnek való átadásáig);
- f) **társmentés:** a balesetben érintett barlangi akció részvevőinek célszerű tevékenysége, egy kibővített társmentésig vagy barlangi mentőszolgálat helyszíni akcióba lépéséig, illetve megfelelő feltételek teljesülésekor a helyzet megoldásáig;
- g) **kibővített társmentés:** a balesetben érintett barlangi akció részvevői mellett vagy helyett, további külső, alkalmi bekapcsolódók célszerű tevékenysége, barlangi mentőszolgálat helyszíni akcióba lépéséig, illetve megfelelő feltételek teljesülésekor a helyzet megoldásáig (tekintet nélkül a bekapcsolódók státuszára, pl. mentőszolgálati tagsági viszonyára);
- h) **mentőszolgálati mentés:** szervezett, bejegyzett, akkreditált, a vonatkozó szakmai követelményeknek megfelelő speciális képességekkel, képzettséggel, gyakorlattal és felszereléssel rendelkező barlangi mentőszolgálat mentő tevékenysége, a riasztásától a helyzet megoldásáig;
-

2. sz. függelék

Kivonatok a barlangok nyilvántartásáról, a barlangok látogatásának és kutatásának egyes feltételeiről, valamint a barlangok kiépítéséről szóló 13/1998. (V. 6.) KTM rendeletről

11. §

(1) A Tvt., valamint e rendelet alkalmazása szempontjából

- a) *barlang látogatása*: barlangba vagy annak egy részére történő személyes behatolás, a barlang egészének vagy részének bejárása, illetve az ott történő tartózkodás, ha annak kizárólagos célja a barlang, barlangszakasz megtekintése;
- b) *barlangi túravezetés*: idegenforgalmi hasznosítási célú kiépítéssel nem rendelkező barlangnak (barlangszakasznak) megfelelő tapasztalattal és képzettséggel rendelkező személy (barlangi túravezető vagy barlangi kutatásvezető) által más személyekkel együtt történő látogatása;

13.§

(6) A barlangi túravezető kötelezettsége:

- a) a barlangba történő leszállás előtt - a lehetőségekhez mérten, a tőle elvárható módon - meggyőződni arról, hogy a túrán részt venni kívánó személy fizikai és mentális állapota, technikai felkészültsége és felszerelése az adott barlangi körülményeknek várhatóan megfelel-e;
- b) a résztvevők számára a tervezett barlangtúrával kapcsolatos természetvédelmi, biztonságtechnikai, élet- és balesetvédelmi szabályokról a szükséges tájékoztatást megadni, a szabályok, előírások megszegése esetén az elkövető figyelmét felhívni azok betartására;
- c) tájékoztatást adni az általa tervezett túraútvonal nehézségeiről és veszélyeiről;
- d) a barlangtúra teljes időtartama alatt gondoskodni a jogszabályban, látogatási hozzájárulásban, továbbá a barlangi túrázás szakmai szabályaiban foglalt előírások betartásáról;
- e) a barlangtúrát úgy lebonyolítani, hogy az a barlang természetes állapotában kedvezőtlen változást ne idézzen elő, formaelemeit, képződményeit, üledékkitöltését, vizeit és levegőjét ne szennyezze, élővilágát ne zavarja;
- f) biztonsági okból vagy bármely a barlangtúrán részt vevő személy kérésére a barlangtúrát könnyebbé módosítani, vagy a legrövidebben befejezni;

g) lezárt barlang esetében gondoskodni a barlang kulcsának felelős, annak másolását, illetve illetéktelen kézbe jutását kizáró megőrzéséről és visszajuttatásáról, valamint a barlang bejáratának a látogatás időtartama alatti és a látogatást követő bezárásáról;

h) a barlang és műszaki berendezéseinek állapotában észlelt változásokat, valamint a barlangtúra során bekövetkezett rendkívüli eseményeket az igazgatóságnak haladéktalanul bejelenteni.

(7) A barlangi túravezető a barlangba történő leszállás előtt jogosult a barlangi túrán részt venni kívánó személyt - ha a (6) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételeknek nem felel meg - a barlangtúrára való részvételből kizárni, a barlangtúra során pedig a (6) bekezdés b) pontjában meghatározott előírások megsértése miatt a barlangtúrát a legrövidebben befejezni.

(8) A barlangtúrára mindenki saját felelősségére vesz részt, de a túravezető felelős a jogszabályokban, a vagyonkezelői hozzájárulásban foglaltak, valamint az élet- és balesetvédelmi, biztonságtechnikai szabályok betartásáért. Kiskorú személy barlangtúrára szülőjével (törvényes képviselőjével) együtt vagy annak írásos engedélyével vehet részt.

17.§

(8) Barlangi tevékenységgel összefüggésben kiszabott természetvédelmi bírság, ilyen tevékenységgel összefüggésben elkövetett természetvédelmi szabálysértés vagy természetkárosítás büncselekménye esetén a jogerősen felelősségre vont barlangi túravezető, illetve barlangi kutatásvezető köteles a vizsgát megismételni. A vizsga megismétléséig ezen személy barlangi túravezetői, illetve barlangi kutatásvezetői tevékenységet nem gyakorolhat.

(9) A vizsga megismétlésére legkorábban

a) természetvédelmi bírság esetén az erről szóló határozat jogerőre emelkedését követő 1 év,

b) szabálysértés esetén az erről szóló határozat jogerőre emelkedését követő 2 év,

c) természetkárosítás büncselekménye esetén az erről szóló ítélet jogerőre emelkedését követő 5 év

leteltével kerülhet sor.

Megjegyzések:

- jogi értelemben a **Rendelet** 17.§ (8) bekezdésében említett természetvédelmi szabálysértés tényállását az is kimeríti, ha valaki megsérti a **Rendelet**, mint természetvédelmi jogszabály előírásait, függetlenül attól, hogy cselekményével tényleges természetkárosítást követett volna el;
- a **Rendelet** és a Barlangi Túrázás Biztonsági Szabályainak előírásait együttesen kell alkalmazni. Ahol a két rendelkezés által előírtak ütköznenek, a **Rendelet** előírásai a mérvadók.